

מבקר המדינה
דוח ביקורת על
מינויים במגן דוד אדום

מבקר המדינה

דוח ביקורת על
מינויים במגן דוד אדום

ירושלים, שבט התשס"ו, פברואר 2006

מס' קטלוגי 2006-004

ISSN 0793-1948

ניתן לקבל גירסה אלקטרונית של דוח זה באתר האינטרנט של

משרד מבקר המדינה בכתובת:

www.mevaker.gov.il

סדר : אונית שרותי מחשב בע"מ

הדפסה : דפוס כתר בע"מ

אגודת מגן דוד אדום, ממלאת תפקידים חשובים מאוד בחברה ובמדינה, והשפעתה על חיי כלל האזרחים רבה ביותר. הציבור בישראל יודע להוקיר ולהעריך את מעשיה של אגודה זו ובעיקר בהצלת חיי אדם. לא נעלמה מן העין, גם רוח ההתנדבות הראויה לכל שבח של כ-12,000 מתנדביה המסורים. לצד המתנדבים הרבים, מועסקים באגודה כ-1,450 עובדים בשכר, שבוודאי רואים בעבודתם באגודה גם ביטוי של שליחות.

בצד חשיבותה של האגודה למציאות היום יומית בישראל, נתגלו בבדיקה שלפנינו ממצאים קשים הקשורים במינויים למוסדות המנהלים במגן דוד אדום.

הביקורת המקצועית והיסודית, נערכה על ידי אנשי משרד מבקר המדינה, בעיקר בהנהלת מגן דוד אדום בתל אביב. ממצאים אילו מחייבים תגובה מיידית, קשה ככל שתהיה, וזאת כדי לשמור על טוהר האגודה וראשיה וחוקיות פעולותיה.

הדוח שהוכן כאן מדבר בעד עצמו.

התמונה העגומה והחמורה של המינויים במגן דוד אדום, מחייבת תיקון מידי, כפי שעולה מהמלצות הדוח.

מינויים בלתי תקינים בגופים ובמוסדות ציבוריים, יש לעקור מן השורש. החברה הישראלית דורשת זאת.

דוח זה מייצג את מדיניות משרד מבקר המדינה על פיה יש לבדוק נושאים בעלי השלכות ציבוריות בזמן אמת. הדוח משקף גם את עמדתנו לפרסם שמות של מבוקרים, לאחר שניתנה להם האפשרות להגיב על הביקורת המופנית כלפיהם.

הליכי מינוי תקינים לתפקידים בכירים בשירות הציבורי ככלל, הם תנאי ויסוד למנהל ציבורי ראוי ובסיס לאמון הציבור במערכות השלטון. תקינות הליכי המינוי ושקיפותם, הם הערובה הטובה ביותר לכך שלתפקידים ציבוריים ייבחרו הראויים ביותר.

מיכה לינדנשטראוס

מבקר המדינה

ונציב תלונות הציבור

ירושלים, שבט התשס"ו

פברואר 2006

מינויים במגן דוד אדום

תקציר

אגודת מגן דוד אדום בישראל (להלן - מד"א) הוקמה בחוק מגן דוד אדום, התש"י-1950 (להלן - החוק). בחוק נקבע כי מטרת מד"א הן, בין היתר, לקיים לטובת כל התושבים שירותי עזרה ראשונה ושירות של אגירת דם, פלסמה ומוצרי לוואי שלהם; להיות שירות עזר לשירות הרפואי של צה"ל בזמן מלחמה ולהתכונן לכך בזמן שלום ולמלא כל תפקיד נוסף שייקבע בתקנון האגודה. מד"א מספקת באופן בלעדי שירותים ייחודיים בעלי חשיבות עליונה. תקציב מד"א לשנת 2005 היה כ-460,000,000 ש"ח. במד"א מועסקים כ-1,450 עובדים ועוד כ-12,000 מתנדבים. למד"א כ-100 תחנות וכ-770 אמבולנסים.

משרד מבקר המדינה בדק בחודשים אוקטובר - נובמבר 2005 את המינויים למוסדות המנהלים במד"א. הביקורת נעשתה בעיקר בהנהלת מד"א בתל אביב ובמשרד הבריאות.

אי-מינוי נשיא

נשיא מד"א היוצא סיים את כהונתו בינואר 2003, אך עד מועד פרסום הדוח, פברואר 2006, לא מונה נשיא במקומו. בתקופה שבה לא היה נשיא למד"א נתגלעו חילוקי דעות בין מועצת מד"א ובין הוועד הפועל, ואלה הגיעו לערכאות ולהכרעת בורר, השופט בדימוס יצחק זמיר.

מכיוון ששר הבריאות ממונה על ביצוע החוק, הנוהג הוא שמינוי נשיא למד"א נעשה על ידי נשיא המדינה בהתאם להמלצת שר הבריאות. בתקופה הרלבנטית היה מר דני נוח שר הבריאות (להלן - שר הבריאות). נמצא, כי למרות פניותיו של מבקר המדינה לשר הבריאות, על אף פסק הבוררות של השופט זמיר, למרות פניות חוזרות ונשנות של גורמים במד"א ולמרות הפגיעה בתפקודה של מד"א השאיר שר הבריאות את מד"א ללא נשיא. כך נתאפשר למועמדו ד"ר נעם יפרח לכהן כנשיא בפועל של מד"א בהיותו סגן נשיא ראשון מבלי שקיבל את אישור הוועדה הציבורית למינוי דירקטורים ומנהלים בחברות ממשלתיות ובתאגידים (להלן - הוועדה לבדיקת מינויים). רק בחודש נובמבר 2004 פנה שר הבריאות לנשיא המדינה והמליץ על מר יוחנן גור לתפקיד נשיא מד"א, אך מהלך זה נעשה כחלק מהמעורבות של לשכת השר ביצירת התנאים המתאימים שיאפשרו לד"ר יפרח להיבחר לתפקיד יו"ר הוועד הפועל.

מבקר המדינה רואה בחומרה רבה את העובדה כי שר הבריאות לא עשה את המוטל עליו על פי החוק והתעלם מן המצוקה אשר אליה נקלעה מד"א כתוצאה מהצורך לתפקד שלוש שנים ללא נשיא.

יו"ר הוועד הפועל

עם כישלון מינויו של ד"ר יפרח לתפקיד נשיא מד"א גובש מהלך שתכליתו מינוי ד"ר יפרח לתפקיד יו"ר הוועד הפועל (להלן - העסקה). הבדיקה העלתה, כי מי שהיה ראש לשכת שר הבריאות, מר עומר זוהר, נטל חלק פעיל בגיבוש מהלך של פרישת מר יוחנן גור מתפקידו כיו"ר הוועד הפועל כדי לאפשר לד"ר יפרח לכנס את המועצה ולהתמודד על תפקיד יו"ר הוועד הפועל. בתמורה לפרישתו הובטח למר גור תפקיד נשיא מד"א. לשכת השר הייתה שותפה מרכזית בניסוח המסמכים בעניין זה ובהוצאת העסקה מהכוח אל הפועל.

כפי שהוסכם בעסקה, לאחר שמר יוחנן גור התפטר מתפקידו כיו"ר הוועד הפועל, בהיעדר נשיא כינס ד"ר יפרח ביום 29.11.04 את מועצת מד"א מתוקף היותו סגן נשיא ראשון למד"א. המועצה בחרה בו לתפקיד יו"ר הוועד הפועל. ד"ר יפרח היה מועמד יחיד לתפקיד. מהמסמכים עולה כי ד"ר יפרח נטל חלק פעיל בישיבה שדנה בשאלת אופן בחירת היו"ר ובה נבחר: הוא כינס אותה, כאמור, קבע את סדר היום שלה וניהל אותה (אך לא את ההצבעה על בחירתו). במהלך הדיון אף התנגד לפעול בהתאם להמלצות מבקר המדינה בנוגע להליך בחירתו של היו"ר. בפעולות אלו של ד"ר יפרח יש טעם לפגם בהיותו מתמודד לתפקיד יו"ר הוועד הפועל. עם בחירתו התפטר ד"ר יפרח מתפקידו כסגן נשיא ראשון למד"א.

מעורבותה של לשכת שר הבריאות בעסקה שמטרתה סלילת הדרך לבחירתו של ד"ר נעם יפרח לתפקיד יו"ר הוועד הפועל של מד"א לאחר פרישת מר גור מתפקידו כיו"ר הוועד הפועל משמעותה רמיסת הנורמות הציבוריות ברגל גסה.

מבקר המדינה רואה בחומרה את הליך הבחירה של ד"ר יפרח לתפקיד יו"ר הוועד הפועל; ד"ר יפרח היה מועמד יחיד לתפקיד וסלל לעצמו דרך נוחה להיבחר. חברי מועצת מד"א וד"ר יפרח שעמד בראשה אז, היו מודעים להמלצות מבקר המדינה בנדון. אף על פי כן התקיים הליך שבאופן ניהולו על ידי היו"ר נמצא טעם לפגם.

לדעת מבקר המדינה, לקראת הבחירות הקרובות במוסדות מד"א על מועצת מד"א להקים אלתר ועדה לאיתור מועמדים לתפקיד יו"ר הוועד הפועל; הוועדה צריכה להיות מוקמת ולפעול בהתאם לכללי המינהל התקין. על משרד הבריאות לעקוב באמצעות נציגיו אחר מינוי הוועדה ולוודא שתפעל כראוי. לדעת מבקר המדינה, ראוי כי המועמד לתפקיד יו"ר הוועד הפועל יובא לאישורה של הוועדה לבדיקת מינויים.

שר הבריאות השיב למשרד מבקר המדינה בדצמבר 2005, כי משרד הבריאות יפעל לכך ש"נושאי משרה בכירים במד"א" ימונו "לפי המלצות מבקר המדינה". בתחילת ינואר 2006 פנה שר הבריאות למ"מ נשיא מד"א וביקשו להקים ועדה לאיתור מועמד

לתפקיד יו"ר הוועד הפועל ולהעביר את מסמכי המועמד למשרד הבריאות לצורך העברתם לאישור הוועדה לבדיקת מינויים.

מינוי מנכ"ל

מנכ"ל מד"א היוצא אמור היה לסיים את תפקידו בחודש ספטמבר 2005; המשרה פורסמה במכרז פנימי לכל עובדי מד"א. ב-17.8.05 בחרה ועדה שמינה הוועד הפועל את מר אלי בין לתפקיד. ב-21.8.05 אישר הוועד הפועל של מד"א את המינוי. מועמדותו של מר בין לא הובאה לאישור הוועדה לבדיקת מינויים.

מנכ"ל מד"א היוצא נבחר לתפקידו בשנת 1998 במכרז פתוח לציבור כולו לרבות עובדי מד"א. הוועד הפועל התעלם מהחלטות קודמות שלו שמאריכות את תקופת כהונתו של המנכ"ל היוצא עד ספטמבר 2005 וקובעות שיקויים מכרז פתוח לתפקיד מנכ"ל מד"א, וקבע כי המנכ"ל ייבחר במכרז פנימי. כמו כן, בניגוד להחלטות קודמות נגרע מקומו של נציג מנציבות שירות המדינה בוועדה לבחינת המועמדים.

הביקורת העלתה כי הוועד הפועל של מד"א קבע בדרישות תפקיד המנכ"ל כישורים נמוכים מאלו הקבועים בחוק החברות הממשלתיות ואפשר להמיר תואר אקדמאי בשמונה שנות ניסיון בתפקיד ניהולי. כמו כן, בעוד שבמכרז הקודם נדרשה "ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין", קבע הוועד הפועל שיש לדרוש רק "ידיעת שפה זרה, ידע באנגלית יתרון".

בתאריך 5.6.05 התכנסה מועצת מד"א והצביעה על שינוי התקנון. המועצה החליטה כי תמליץ לשר הבריאות לתקן את סעיפי תקנון מד"א שעניינם נשיא מד"א ומנכ"ל מד"א. בעניין מנכ"ל מד"א הוצע כי בסעיף 28(א) יימחקו המילים "בהסכמת שר הבריאות". ב-4.7.05 אישר שר הבריאות את התיקון, ועל ידי כך בעצם ביטל את הצורך בהסכמת שר הבריאות למינוי מנכ"ל למד"א וזאת מבלי שנתנה התייחסות להשלכות של התיקון על יישום חוק החברות הממשלתיות.

מבקר המדינה רואה בחומרה את התעלמות מד"א מדוח מבקר המדינה משנת 2002: מד"א לא תיקנה את התקנון, היא לא כללה בו את הגדרת דרישות המשרה ואת ההליכים לבחירת מנכ"ל.

מר בין היה משתתף פעיל בדיון אשר בו נתקבלו החלטות הנוגעות להגדרת דרישות המשרה ולהליך הבחירה של המנכ"ל. מר בין הצביע בעד קיום מכרז פנימי והשתתף בקביעת הרכב ועדת המכרזים אשר לפני חבריה התייצב ימים ספורים לאחר מכן. מר בין לא הצהיר כמתחייב מתקנון מד"א על היותו בניגוד עניינים. הוא היה מודע לכך שבדרך פעולתו הוא מעורב בהתוויית הדרך למינויו שלו כמנכ"ל.

מהאמור לעיל מצטיירת תמונת מצב עגומה: שינוי התקנון בידי המועצה שאישר שר הבריאות, נועד לכאורה לעקוף את הוראות חוק החברות הממשלתיות ואת המלצות מבקר המדינה בכל הקשור למינוי מנכ"ל למד"א. המהלך המשלים לתיקון התקנון - שינוי החלטות הוועד הפועל בנוגע להליך בחירת המנכ"ל - סלל את הדרך לבחירתו

של מר בין לתפקיד, אף שפעל תוך ניגוד עניינים ואף כי העובדה שהיה חסר השכלה מספקת ובעל זיקה פוליטית לא עמדה לבחינה של הוועדה לבדיקת מינויים.

בעקבות הביקורת פנה שר הבריאות בתחילת ינואר 2006 למ"מ נשיא מד"א וביקש את מסמכי מועמדותו של מר בין לשם הבאתה לאישור הוועדה לבדיקת מינויים, ואולם עד כתיבת שורות אלה לא הועברו מסמכי מר אלי בין לוועדה ומועמדותו לא הובאה לאישורה.

אגודת מגן דוד אדום בישראל (להלן - מד"א) הוקמה בחוק מגן דוד אדום, התש"י-1950 (להלן - החוק). בחוק נקבע כי מטרת מד"א הן, בין היתר, לקיים לטובת כל התושבים שירותי עזרה ראשונה ושירות של אגירת דם, פלסמה ומוצרי לוואי שלהם; להיות שירות עזר לשירות הרפואי של צה"ל בזמן מלחמה ולהתכונן לכך בזמן שלום ולמלא כל תפקיד נוסף שייקבע בתקנון האגודה (להלן - התקנון). עוד נקבע בחוק כי שר הבריאות ממונה על ביצוע החוק, ותקנון מד"א וכל שינוי בו טעונים אישור שר הבריאות ופרסום ברשומות.

מד"א מספקת באופן בלעדי שירותים ייחודיים בעלי חשיבות עליונה. תקציב מד"א לשנת 2005 היה כ-460,000,000 ש"ח. במד"א מועסקים כ-1,450 עובדים ועוד כ-12,000 מתנדבים. למד"א כ-100 תחנות וכ-770 אמבולנסים.

אלה המוסדות המנהלים של מד"א: נשיא המתמנה בידי נשיא המדינה; ועידה ארצית המתקיימת אחת לארבע שנים והיא אסיפה כללית של נציגי המתנדבים; מועצה ארצית המורכבת מ-45 חברים ובראשה נשיא מד"א (הרכב המועצה - שליש נציגי מתנדבים, שליש נציגי ציבור ושלש נציגי ממשלה); הוועד הפועל, המונה 12 חברים שתפקידם לנהל את האגודה. הנהלת מד"א, שבראשה המנכ"ל, וחבריה הם בעלי התפקידים במטה המרכזי ובהנהלות האזוריות.

משרד מבקר המדינה בדק בחודשים אוקטובר - נובמבר 2005 את המינויים למוסדות המנהלים במד"א. הביקורת נעשתה בעיקר בהנהלת מד"א בתל אביב ובמשרד הבריאות (להלן - גם המשרד).

אי-מינוי נשיא

החוק קובע כי "בראש האגודה יעמוד נשיא האגודה המתמנה על ידי נשיא המדינה לתקופה של שלוש שנים". סעיף 1 בתקנון מד"א קובע, כי "נשיא האגודה יגלם באישיותו ובמעמדו את המטרות ההומניטריות והציבוריות של מגן דוד אדום, וככזה ייצג את האגודה ואת מטרותיה". מכיוון ששר הבריאות ממונה על ביצוע החוק, הנוהג הוא שמינוי נשיא למד"א נעשה על ידי נשיא המדינה בהתאם להמלצת שר הבריאות.

באוקטובר 2000 קבעה מנהלת מדור ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים בחוות דעת, בין היתר, כי מינוי נשיא למד"א טעון אישור הוועדה הציבורית למינוי דירקטורים ומנהלים בחברות ממשלתיות

ובתאגידים (להלן - הוועדה לבדיקת מינויים) וכי תנאי הכשירות של נשיא מד"א צריכים להיות דומים לתנאי הכשירות של יו"ר דירקטוריון חברה ממשלתית, לפי סעיף 24 לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן - חוק החברות הממשלתיות), דהיינו דרישות ההשכלה וגם דרישות הניסיון המנויות בסעיף 16א לחוק החברות הממשלתיות חלות עליו.

נשיא מד"א היוצא סיים את כהונתו בינואר 2003, אך עד מועד פרסום הדוח, פברואר 2006, לא מונה נשיא במקומו. לאחר הבחירות לכנסת ה-16 שנערכו בינואר 2003, מונה מר דני נוח לתפקיד שר הבריאות¹ (להלן - שר הבריאות). בסוף אפריל 2003 הגיש שר הבריאות מועמדות של אדם מסוים לתפקיד נשיא מד"א לאישורה של הוועדה לבדיקת מינויים. במסמכים שהגיש לוועדה ציין המועמד כי הוא מכהן כראש עיר, הוא חבר מרכז הליכוד, ויש לו זיקה לאחד השרים. הוועדה החליטה לא לאשר את מועמדותו לכהונת נשיא מד"א מכיוון שכישוריו אינם מתאימים לדרישות החוק. שר הבריאות הגיש ערר על החלטת הוועדה וביקש ממנה לשקול מחדש את החלטתה. הוועדה דחתה את הערר, ובמכתבו של יו"ר הוועדה דאז כבוד השופט בדימוס יצחק רביבי מיום 14.7.03 נכתב "אנו מקווים שתבין שעפ"י לשון החוק אין הוועדה רשאית להגיע להחלטה אחרת".

ביום 21.7.03 הגיש שר הבריאות לוועדה לבדיקת מינויים את מועמדותו של ד"ר נעם יפרח לתפקיד נשיא מד"א. באותה עת היה ד"ר יפרח סגן ראשון לנשיא מד"א ועובד המשרד המתמחה בבריאות הציבור בלשכת הבריאות המחוזית בת"א (התמחותו שם החלה בשנת 2000). יצוין כי בשנת 1996 מונה ד"ר יפרח לעוזר רפואי בכיר לשר הבריאות דאז, מר צחי הנגבי, כעובד במשרת אמן. עם סיום כהונתו של מר הנגבי כשר הבריאות מונה בפועל ד"ר יפרח לסמנכ"ל משרד הבריאות לתפקידים מיוחדים (בתפקיד זה כיהן כשלוש שנים עד 1999).

ביום 3.8.03 פנה מבקר המדינה לשר הבריאות והפנה את תשומת ליבו לדוח מבקר המדינה משנת 2002, לפרק המתייחס לסדרי המינוי של נשיא מד"א ושל סגניו². בעקבות פניית מבקר המדינה ביקש שר הבריאות ביום 13.8.03 מכבוד השופט רביבי שלא לדון במועמדותו של ד"ר נעם יפרח. שר הבריאות ציין כי המבקר הפנה את תשומת ליבו לכך שמן הראוי לבחון לתפקיד נשיא מד"א כמה מועמדים שיש להם המלצות של מועצת מד"א או המלצות של ועדת איתור מטעם שר הבריאות או כיו"ב.

ביום 13.8.03 הסמיך שר הבריאות את ועדת המינויים הממשלתית לנושא מד"א³ כוועדת איתור לנשיא מד"א (להלן - ועדת האיתור); בראשה עמד מנכ"ל משרד הבריאות דאז ד"ר בועז לב. ביום 1.9.03 כתב שר הבריאות לכבוד השופט רביבי, כי ועדת האיתור המליצה למנות את ד"ר יפרח לתפקיד. הוא ביקש להביא בפני הוועדה לבדיקת מינויים את המלצתו למנות את ד"ר יפרח לתפקיד נשיא מד"א. עוד כתב שר הבריאות כי "היות ואין נשיא מד"א במינוי מלא מזה כחצי שנה וישנו צורך דחוף להסדיר נושא זה [ההדגשה של משרד מבקר המדינה], אודה לך אם בדיקת המינוי ותשובתך אלי יהיו בהקדם".

בטרם דנה הוועדה במועמדותו של ד"ר נעם יפרח התנהלו התכתבויות בין יועציה המשפטיים של הוועדה לבדיקת מינויים ובין היועצים המשפטיים של משרד הבריאות. הוועדה שאלה שאלות על

---

1 מר נוח התפטר מתפקידו כשר הבריאות במחצית ינואר 2006.
2 דוחות מבקר המדינה על הביקורת בשילטון המקומי, באיגודים ובמוסדות להשכלה גבוהה, דוח מס' 1 / שנת 2002, עמ' 525 (שם בעמ' 536) (להלן - דוח משנת 2002).
3 בהתאם לסעיף 11(2)ב) לתקנון מד"א, תשעה חברי מועצה ימונו בידי ועדת מינויים שתמנה לשם כך הממשלה.

אודות הליכי האיתור ועל החשש ל"ניגוד עניינים במינוי מתמחה בריאות הציבור בלשכת בריאות מחוזית לנשיא מד"א". מתשובות משרד הבריאות לוועדה לבדיקת מינויים עולה, כי ועדת האיתור ראינה מועמד אחד בלבד, ד"ר נעם יפרח. מכל מקום, בתחילת נובמבר 2003 הופסקו ההליכים למינויו של ד"ר יפרח כנשיא מד"א.

לדעת מבקר המדינה, העובדה שוועדת האיתור ראינה מועמד אחד בלבד - ד"ר נעם יפרח, מעלה חשש כי פעילותה נועדה להכשיר את מועמדו של השר לתפקיד נשיא מד"א.

ב-30.11.03 פנה מבקר המדינה לשר הבריאות וציין בפניו כי היעדר נשיא למד"א פוגע בתפקודו של הארגון, ונוכח הקשיים שבהם נתון הארגון והבעיות בתפקודו ובתפקוד המוסדות המנהלים שלו, יש לפעול למינוי נשיא בכל ההקדם. המבקר ציין כי בדוח משנת 2002 הועלו בעיות כבדות משקל באשר לסדרי מינוי נשיא מד"א והוטעם כי אין לדחות את המינוי החיוני.

שר הבריאות השיב למבקר המדינה ב-14.12.03 כי מחמת חילופי מנכ"לים חל עיכוב קל בעבודתה של ועדת האיתור, והוא יפעל שהיא תחיש את הליך הבחירה.

בחודש ספטמבר 2004 הגיש שר הבריאות את מועמדותו של מר יוחנן גור לתפקיד נשיא מד"א לבחינת הוועדה לבדיקת מינויים. ביום 28.10.04 בחנה הוועדה את מועמדותו של מר גור ומצאה כי בהתאם לחוק החברות הממשלתיות מר גור כשיר לכהן כנשיא מד"א. מינוי זה לא יצא לפועל (ראו להלן).

בחודש יוני 2005 פנה ח"כ שאול יהלום בשאלתה לשר הבריאות וביקש הבהרות בנוגע לעיכוב במינוי נשיא למד"א ובנוגע לפעולות שנוקט בעניין משרד הבריאות. שר הבריאות השיב ביולי 2005, כי הוועדה לבדיקת מינויים אישרה את מינוי מר גור. ואולם לאחר שגורמים הקשורים למד"א ערערו על כך, החליטה הוועדה לשקול מחדש את המלצתה ואף המליצה לשר הבריאות לשקול מחדש את המלצת המשרד. השר אמר, כי בהתאם לחוק ולתקנון מד"א "מועד פיזור המועצה הנבחרת ובחירת המועצה החדשה מתקרב", ולכן נכון יהיה שנשיא מד"א החדש ימונה מיד לאחר כינון המועצה החדשה.

יש להדגיש כי כשם ששר הבריאות לא מסר למבקר המדינה, כי הוא ניסה כמה פעמים במהלך התקופה למנות את מועמדיו, אך ניסיונות אלו לא צלחו, כך הוא לא הביא את הדבר לידיעת ח"כ יהלום. הניסיון לכרוך את מינוי נשיא מד"א במועד פיזור המועצה הנבחרת ובבחירת המועצה החדשה אינו מתיישב עם הוראות החוק והתקנון, אשר לפיהם המועצה מכהנת ארבע שנים ואילו הנשיא מכהן שלוש שנים. יתרה מכך, שר הבריאות פעל בניגוד לדבריו, וב-26.9.05, טרם פיזור המועצה וכינון מועצה חדשה, הגיש שוב את מועמדותו של מועמדו הראשון לתפקיד נשיא מד"א לאישור הוועדה לבדיקת מינויים, אף שדחתה אותה פעמיים.

הביקורת העלתה, כי בתקופה שבה לא היה נשיא למד"א נתגלעו חילוקי דעות בין מועצת מד"א ובין הוועד הפועל, ואלה הגיעו לערכאות. המחלוקת הועברו להכרעת בורר, השופט בדימוס יצחק זמיר. בפסק הבוררות מינואר 2004 כתב השופט זמיר, כי היעדר נשיא למד"א פוגע בתפקוד הראוי של הארגון, וכפועל יוצא הוא פוגע גם באינטרס הציבורי; לכן לטובת מד"א, ובעקפיין גם לטובת הציבור, צריכים הנוגעים בדבר לשנות את המצב הקיים בדרך של מינוי נשיא למד"א בהקדם האפשרי או בדרך אחרת.

יוצא אפוא כי למרות פניותיו של מבקר המדינה לשר הבריאות, על אף פסק הבוררות של השופט זמיר, למרות פניות חוזרות ונשנות של גורמים במד"א ולמרות הפגיעה בתפקודה של מד"א השאיר שר הבריאות את מד"א ללא נשיא. כך נתאפשר למועמדו ד"ר נעם יפרח לכהן "כנשיא בפועל" של מד"א בהיותו סגן נשיא ראשון מבלי שקיבל את אישור הוועדה לבדיקת מינויים. רק בחודש נובמבר 2004 פנה שר הבריאות לנשיא המדינה והמליץ על מר יוחנן גור לתפקיד נשיא מד"א, אך מהלך זה נעשה כחלק מהמעורבות של לשכת השר ביצירת התנאים המתאימים שיאפשרו לד"ר יפרח להיבחר לתפקיד יו"ר הוועד הפועל, כפי שיפורט בהמשך.

מבקר המדינה רואה בחומרה רבה את העובדה כי שר הבריאות לא עשה את המוטל עליו על פי החוק והתעלם מן המצוקה אשר אליה נקלעה מד"א כתוצאה מהצורך לתפקד שלוש שנים ללא נשיא.

יו"ר הוועד הפועל

תקנון מד"א העניק לוועד הפועל של הארגון סמכויות נרחבות החל בניהול האגודה ובמימוש מטרותיה וכלה בפיקוח על המנכ"ל ועל ההנהלה הפעילה שלו. אשר על כן ברור כי לתפקיד יו"ר הוועד הפועל חשיבות רבה ומילוי הכרחי לתפקודו התקין של הארגון. על פי התקנון, יו"ר הוועד הפועל נבחר על ידי המועצה, אולם אין בתקנון אזכור לכישורים הנדרשים מהמועמד לתפקיד זה.

פרישת יו"ר הוועד הפועל מר יוחנן גור

עם כישלון מינויו של ד"ר יפרח לתפקיד נשיא מד"א גובש מהלך שתכליתו מינוי ד"ר יפרח לתפקיד יו"ר הוועד הפועל. ד"ר יפרח חפץ בכך כבר בשנת 2001, אולם עקב טענה לניגוד עניינים אפשרי נפסלה מועמדותו.

הבדיקה העלתה, כי מי שהיה ראש לשכת שר הבריאות, מר עומר זוהר (שפרש מתפקידו בדצמבר 2005), נטל חלק פעיל בגיבוש מהלך של פרישת מר יוחנן גור מתפקידו כיו"ר הוועד הפועל כדי לאפשר לד"ר יפרח לכנס את המועצה ולהתמודד על תפקיד יו"ר הוועד הפועל. בתמורה לפרישתו הובטח למר גור תפקיד נשיא מד"א (להלן - העסקה). לשכת השר הייתה שותפה מרכזית בניסוח המסמכים בעניין זה ובהוצאת העסקה מהכוח אל הפועל. כבר במסמכים מסוף אוגוסט 2004 מפורטות הצעות שונות שאותן הציגו הצדדים המעורבים בתיווכו של מר עומר זוהר. הצעות אלו הבשילו להסכמה בפגישה ביום 12.9.04 שבה נכחו גם מר יוחנן גור, מר עומר זוהר ועו"ד עמי אסנת, היועץ המשפטי של מד"א באותה עת. סיכום הפגישה כולל ארבעה סעיפים: "תנאי העבודה של הנשיא", "סמכויות הנשיא", "מועדים" ו"החלפת תפקיד".

פעילות ועדת האיתור

במהלך שנת 2004 חיפשה ועדת האיתור (בראשות מנכ"ל משרד הבריאות) מועמד לתפקיד נשיא מד"א. מטיטת מכתב של הוועדה אל השר מיולי 2004 עולה כי היא החליטה על שלושה

מועמדים ראויים לתפקיד ואף דירגה אותם. ב-9.8.04 נתקבלה בלשכת מנכ"ל משרד הבריאות פנייתו אליו של מר עומר זוהר - "אלו המועמדים הנוספים לבחינת וועדת האיתור". שמו של מר גור היה ראשון ברשימה.

בתאריך 20.9.04, כשבוע לאחר הפגישה שנזכרה לעיל, הודיעה ועדת האיתור על החלטתה שכל ששת המועמדים שבחנה ראויים למשרה. מהאמור לעיל עולה, כי כבר באוגוסט 2004, עוד בטרם נתנה ועדת האיתור את החלטתה, הוחלט שמר גור הוא זה ששר הבריאות ימליץ עליו לנשיא המדינה למינויו כנשיא מד"א. באותו יום 20.9.04 פנה שר הבריאות ליו"ר הוועדה לבדיקת מינויים והודיע לו כי לאור המלצת ועדת האיתור, הוא בחר במר יוחנן גור כמועמד המתאים ביותר לכהן כנשיא מד"א.

יוטעם כי החלטת שר הבריאות להעביר את מועמדותו של מר יוחנן גור לתפקיד נשיא מד"א לאישור הוועדה לבדיקת מינויים התקבלה טרם קבלת המלצותיה של ועדת האיתור ולמעשה רוקנה את פעילותה מתוכן.

מעורבותה של לשכת שר הבריאות בעסקה שמטרתה סלילת הדרך לבחירתו של ד"ר נעם יפרח לתפקיד יו"ר הוועד הפועל של מד"א לאחר פרישת מר גור מתפקידו כיו"ר הוועד הפועל משמעותה רמיסת הנורמות הציבוריות ברגל גסה.

שר הבריאות השיב למשרד מבקר המדינה, כי "הפעילות למינויים של ה"ה יפרח וגור, נעשתה ללא מעורבותי, ללא ידיעתי, ועד לקריאת טיוטת הדו"ח אף לא היה לי מושג כלשהו על המסמכים המפורטים... עיון בטיטוט דו"ח הביקורת... מעלה כי הטענה בדבר קיומה של עסקה ומעורבותי האישית בעסקה זו, מבוססת על מסמכים שהוחלפו, ככל הנראה, בין היועץ המשפטי של מד"א לבין מר עומר זוהר". לדעת מבקר המדינה שר הבריאות אינו יכול להתנער מאחריותו לנעשה בלשכתו.

בחירת ד"ר נעם יפרח לתפקיד יו"ר הוועד הפועל

ברוח משנת 2002 קבע מבקר המדינה "שמן הראוי להגדיר את דרך בחירתו של יו"ר הוועד הפועל. הוצע לשקול אפשרות שוועדת משנה מטעם המועצה תמליץ על שלושה עד חמישה מועמדים מתאימים, ששמותיהם יועלו להחלטת מליאת המועצה ... כן הוצע לשקול, שבדומה למינוי המנכ"ל יאשר שר הבריאות את בחירת יו"ר הוועד הפועל, לאחר בחירת המועצה, ואז הבחירה תחויב באישור כשירות של הוועדה לבדיקת מינויים". משרד הבריאות השיב אז, כי יש מקום לבחון מחדש את תקנון מד"א ואת הליך המינוי של גופי מד"א ובכלל זה את מינוי יו"ר הוועד הפועל: "אנו סבורים כי יו"ר הוועד הפועל צריך לקבל את אישור שר הבריאות ולכלל הפחות את אישור הוועדה לבדיקת מינויים".

כפי שהוסכם בעסקה שתוארה לעיל, לאחר שמר יוחנן גור התפטר מתפקידו כיו"ר הוועד הפועל, בהיעדר נשיא כינס ד"ר יפרח ביום 29.11.04 את מועצת מד"א מתוקף היותו סגן נשיא ראשון למד"א. המועצה בחרה בו לתפקיד יו"ר הוועד הפועל. ד"ר יפרח היה מועמד יחיד לתפקיד. מהמסמכים עולה כי ד"ר יפרח נטל חלק פעיל בישיבה שדנה בשאלת אופן בחירת היו"ר ובה נבחר: הוא כינס אותה, כאמור, קבע את סדר היום שלה וניהל אותה (אך לא את ההצבעה על בחירתו). במהלך הדיון אף התנגד לפעול בהתאם להמלצות מבקר המדינה בנוגע להליך בחירתו של היו"ר. בפעולות אלו של ד"ר יפרח יש טעם לפגם בהיותו מתמודד לתפקיד יו"ר הוועד הפועל. עם בחירתו התפטר ד"ר יפרח מתפקידו כסגן נשיא ראשון למד"א.

ביום 28.11.04 פנתה התנועה לאיכות השלטון לשר הבריאות בדחיפות בעניין מינוי יו"ר הוועד הפועל של מד"א: "לתנועה הגיעה פניה ובה נטען כי המועמד העומד על הפרק הינו לכאורה בעל זיקה לשר משרי הממשלה, וכך אף נטען בפנינו כי לא ננקטו הליכי איתור נאותים [הדגשה במקור], אשר על ביצועם מצויים הגורמים הממנים".

תשובתו של משרד הבריאות לתנועה לאיכות השלטון חתומה בידי אחד היועצים המשפטיים במשרד הועברה אליה למחרת על ידי מר עומר זוהר; כך נכתב בה: "למשלת ישראל נציגים מספר במועצת מד"א וזו הדרך בה באה לידי ביטוי מעורבות המדינה בהכרעות אשר מתקבלות בגוף זה. מכיוון שמינוי יו"ר הוועד הפועל מסור להכרעת מועצת מד"א, שר הבריאות אינו ממנה את יו"ר הוועד הפועל, ומעורבות המדינה בקביעת מינוי זה באה לידי ביטוי בעמדת נציגי הממשלה השונים במועצה ואך ורק בכך". "לפיכך", כתב המשרד, "אין מקום להתערבות שר הבריאות או מנכ"ל משרדו בעניין אליו הפנית את תשומת ליבו, אך למותר לציין שכאשר ייערכו הבחירות לכהונה נדון מכתבך, יצביעו נציגי הממשלה ונציגי שר הבריאות בתוכם לפי מצפונם ובכפוף לכל הפרמטרים החשובים אותם ציינת במכתבך".

לדעת מבקר המדינה, תמוה הדבר כי בעוד ראש לשכת שר הבריאות העביר לתנועה לאיכות השלטון תשובה שבה נאמר כי "שר הבריאות אינו ממנה את יו"ר הוועד הפועל, ומעורבות המדינה בקביעת מינוי זה באה לידי ביטוי בעמדת נציגי הממשלה השונים במועצה ואך ורק בכך", הוא פועל לחילופי גברי בצמרת מד"א.

מהדברים שהובאו לעיל עולה, כי הליך בחירת יו"ר הוועד הפועל של מד"א התקיים בניגוד להמלצות מבקר המדינה, ואף שמשרד הבריאות ידע שהמועצה עומדת לבחור יו"ר ועד פועל חדש למד"א, הוא לא פעל או הנחה את נציגיו בהתאם, בניגוד לתשובתו משנת 2002 למבקר המדינה בעניין זה.

חשש לניגוד עניינים אפשרי של ד"ר נעם יפרח

כאמור, כבר בשנת 2001 רצה ד"ר יפרח להיבחר לתפקיד יו"ר הוועד הפועל. בחודש ספטמבר 2001 ביקשה המחלקה המשפטית של משרד הבריאות מנציבות שירות המדינה התייחסות לסוגיה. המשרד ציין כי "לשכת הבריאות המחוזית היא למעשה שלוחת המשרד במחוז", ובעניינים רבים "היא פועלת בצורה זו או אחרת עם מד"א או בנושאים הקשורים למד"א". לכן, קבע המשרד, "אין באפשרות השר או המנכ"ל במשרדנו לתת אישור לחברות במועצת מד"א לעובד זה או שכמותו". נציבות שירות המדינה הודיעה למשרד ב-23.9.01 כי "אם אכן קיימת התנגשות אינטרסים עם תפקידו או עבודתו של המתמחה במשרד הבריאות, אזי הוא מנוע מהגשת מועמדותו לחברות במועצת מד"א".

מנכ"ל משרד הבריאות קבע ב-24.9.01 במסמך המיועד לד"ר נעם יפרח כי לאור הוראות התקשי"ר, מינוי כזה טעון אישור המנכ"ל, ומאחר שתחום הפעילות של מד"א קרוב לתחום הפעילות של משרד הבריאות, אין המינוי מאושר.

בעקבות הביקורת השיב מנכ"ל משרד הבריאות למשרד מבקר המדינה בדצמבר 2005, כי "משרד הבריאות יפעל להפסקת המצב הנוכחי". ביום 19.12.05 הודיע מנהל אגף משאבי אנוש במשרד הבריאות לד"ר יפרח כי לאור ממצאי משרד מבקר המדינה, קיים ניגוד עניינים בין היותו רופא מתמחה בבריאות הציבור ובין כהונתו בתפקיד יו"ר הוועד הפועל של מגן דוד אדום. לכן הוא התבקש לוותר על אחד התפקידים "לאחר". ד"ר יפרח ביקש שתתקיים בדיקה קפדנית בשאלת ניגוד העניינים, ועד אז הוא ביקש להיות בחופשה ללא תשלום מעבודתו במשרד. משרד הבריאות אישר לד"ר יפרח חופשה ללא תשלום לתקופה של חודש עד סוף ינואר 2006.

ד"ר יפרח מועסק במשרד הבריאות ומקבל את משכורתו ממנו. מוצע למד"א ולמשרד הבריאות לבחון אם קיים ניגוד עניינים בין עבודתו במשרד הבריאות ובין מילוי תפקידו כיו"ר הוועד הפועל של מד"א.

מבקר המדינה רואה בחומרה את הליך הבחירה של ד"ר יפרח לתפקיד יו"ר הוועד הפועל; ד"ר יפרח היה מועמד יחיד לתפקיד וסלל לעצמו דרך נוחה להיבחר. חברי מועצת מד"א וד"ר יפרח שעמד בראשה אז, היו מודעים להמלצות מבקר המדינה בנדון. אף על פי כן התקיים הליך שבאופן ניהולו על ידי היו"ר נמצא טעם לפגם.

לדעת מבקר המדינה ולאור תשובת משרד הבריאות לדוח מבקר המדינה משנת 2002, היה על שר הבריאות לדאוג לכך שמועצת מד"א תקים ועדת איתור לתפקיד יו"ר הוועד הפועל ותקיים את המלצות מבקר המדינה בנדון. כמו כן, היה על השר להנחות את נציגיו במועצת מד"א לפעול בהתאם לעמדת משרד הבריאות שהובעה במכתב שהעביר מר עומר זוהר לתנועה לאיכות השלטון "אך למותר לציין שכאשר ייערכו הבחירות לכהונה נדון מכתבך, יצביעו נציגי הממשלה ונציגי שר הבריאות בתוכם לפי מצפונם ובכפוף לכל הפרמטרים החשובים אותם ציינת במכתבך" (ראו לעיל).

לדעת מבקר המדינה, לקראת הבחירות הקרובות במוסדות מד"א על מועצת מד"א להקים לאתר ועדה לאיתור מועמדים לתפקיד יו"ר הוועד הפועל; הוועדה צריכה להיות מוקמת ולפעול בהתאם לכללי המינהל התקין. על משרד הבריאות לעקוב באמצעות נציגיו אחר מינוי הוועדה ולוודא שתפעל כראוי. לדעת מבקר המדינה, ראוי כי המועמד לתפקיד יו"ר הוועד הפועל יובא לאישורה של הוועדה לבדיקת מינויים.

שר הבריאות השיב למשרד מבקר המדינה בדצמבר 2005, כי משרד הבריאות יפעל לכך ש"נושאי משרה בכירים במד"א" ימונו "לפי המלצות מבקר המדינה". בתחילת ינואר 2006 פנה שר הבריאות למ"מ נשיא מד"א וביקשו להקים ועדה לאיתור מועמד לתפקיד יו"ר הוועד הפועל ולהעביר את מסמכי המועמד למשרד הבריאות לצורך העברתם לאישור הוועדה לבדיקת מינויים.

מינוי מנכ"ל

שינוי התקנון

ברוח משנת 2002 העיר מבקר המדינה כי "על מד"א לתת ביטוי בתקנון לדרישות המשרה מכוח החוק וההליכים לבחירת מנכ"ל" אולם עד מועד סיום הביקורת סעיפי התקנון בעניין זה לא שונו.

מנכ"ל מד"א היוצא אמור היה לסיים את תפקידו בחודש ספטמבר 2005; המשרה פורסמה במכרז פנימי לכל עובדי מד"א. ב-17.8.05 בחרה ועדה שמינה הוועד הפועל את מר אלי בין לתפקיד. ב-21.8.05 אישר הוועד הפועל של מד"א את המינוי. מועמדותו של מר בין לא הובאה לאישור הוועדה לבדיקת מינויים.

עד יולי 2005 היה נוסח סעיף 28 לתקנון מד"א המתייחס למינוי מנכ"ל האגודה כדלקמן:

"(א) מנכ"ל מד"א ימונה בידי הוועד הפועל, בהסכמת שר הבריאות [ההדגשה של משרד מבקר המדינה]; הוועד הפועל יקבע גם את דרישות המשרה ותנאי השכר, ובלבד ששכרו ותנאי עבודתו של המנכ"ל לא יחרגו משכר מקביל של מנכ"לים בתאגידים ציבוריים או בחברות ממשלתיות; (ב) המנכ"ל ימונה על פי המלצת ועדת מכרזים שתוקם לצורך כך בידי הוועד הפועל..."

בתאריך 5.6.05 התכנסה מועצת מד"א והצביעה על שינוי התקנון. המועצה החליטה כי תמליץ לשר הבריאות לתקן את סעיפי תקנון מד"א שעניינם נשיא מד"א ומנכ"ל מד"א. בעניין מנכ"ל מד"א הוצע כי בסעיף 28(א) יימחקו המילים "בהסכמת שר הבריאות".

חוות דעת של המחלקה המשפטית במשרד הבריאות מיום 29.6.05 שנמסרה לשר הבריאות קבעה כי "אין מניעה משפטית להיעתר לבקשה למחיקת המילים 'בהסכמת שר הבריאות' מסעיף 28(א). ב-4.7.05 אישר שר הבריאות את התיקון, ועל ידי כך בעצם ביטל את הצורך בהסכמת שר הבריאות למינוי מנכ"ל למד"א. מד"א טענה כי לאחר שינוי תקנונה ומחיקת המילים "בהסכמת שר הבריאות", מנכ"ל מד"א אינו צריך להתמנות לפי הוראות חוק החברות הממשלתיות, ומינויו אינו טעון אישור של הוועדה לבדיקת מינויים, ואולם יש לציין כי חוות הדעת לא התייחסה כלל להשלכות של התיקון על יישום חוק החברות הממשלתיות.

במכתביה של היועצת המשפטית של משרד הבריאות מספטמבר 2005 ומנובמבר 2005 שנשלחו למשרד המשפטים וליועץ המשפטי לממשלה נאמר, בין היתר, כך: "למותר לציין כי בשינוי דלעיל [השמטת המילים 'בהסכמת שר הבריאות'] לא הייתה כל כוונה כי לא יחולו על המתמנה למנכ"ל מד"א כללי המנהל התקינים. חשיבות בדיקת המינוי אינה קטנה מקום בו השר אינו מאשר את המינוי, אלא אך גוברת עקב כך. באשר להוראת 60א' לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975... יובהר כי פרשנות מצמצמת הקובעת כי במקרה דנן, לא קיימת, כביכול, מעורבות שר במינוי, ולפיכך לא נדרשת בדיקת הוועדה, אינה סבירה ומחטיאה את מטרת החקיקה". "למותר לציין כי באישור השינוי דלעיל, לא הייתה כל כוונה כי לא יחולו על המתמנה למנכ"ל מד"א כללי המנהל התקינים או אף בדיקת מינוי ע"י ועדת רביבי".

בתשובתה של היועצת המשפטית של משרד הבריאות מדצמבר 2005 לשר הבריאות נאמר בין היתר כי "בעקבות פניית מחלקת ייעוץ והחקיקה במשרד המשפטים, ודו"ח מבקר המדינה, ובהמשך לפגישתנו, להלן ההנחיות וההוראות אותן סיכמנו יחדיו:

1. ראשית, כי תנאי הכשירות לכהונת מנכ"ל מד"א יהיו אלה הקבועים בחוק החברות הממשלתיות.

2. שנית, כי הליך המינוי יעבור בקרה באחת משתי הדרכים הבאות:

- א. קביעה כי חובות המכרז לתפקיד מנכ"ל מד"א היא לקיום מכרז פומבי שיפורסם לציבור ויהיה פתוח לכל מועמד.
  - ב. הכפפת המינוי לאישור הוועדה לבדיקת מינויים לפי חוק החברות הממשלתיות. ניתן להעמיד את המינוי לביקורת הוועדה לבדיקת מינויים באמצעות הוראה בתקנון מד"א, גם אם אין המינוי טעון אישור שר הבריאות.
- היועצת המשפטית קבעה כי בעקבות טיוטת דו"ח מבקר המדינה "יש להורות למד"א להעביר לאלתר למשרדנו את המסמכים הנוגעים למועמדותו של מר אלי בין" (לרבות מילוי שאלון על פי חוק החברות הממשלתיות) לצורך העברתו לוועדה לבדיקת מינויים" (כל ההדגשות במקור).

בעקבות הביקורת פנה שר הבריאות בתחילת ינואר 2006 למ"מ נשיא מד"א וביקש את מסמכי מועמדותו של מר בין לשם הבאתה לאישור הוועדה לבדיקת מינויים, ואולם עד כתיבת שורות אלה לא הועברו מסמכי מר אלי בין לוועדה ומועמדותו לא הובאה לאישורה.

מבקר המדינה רואה בחומרה את התעלמות מד"א מדוח מבקר המדינה משנת 2002: מד"א לא תיקנה את התקנון, היא לא כללה בו את הגדרת דרישות המשרה ואת ההליכים לבחירת מנכ"ל.

הליך המכרז

מנכ"ל מד"א היוצא נבחר לתפקידו בשנת 1998 במכרז פתוח לציבור כולו לרבות עובדי מד"א. הוועד הפועל התעלם מהחלטות קודמות שלו שמאריכות את תקופת כהונתו של המנכ"ל היוצא עד ספטמבר 2005 וקובעות שיקים מכרז פתוח לתפקיד מנכ"ל מד"א, וקבע כי המנכ"ל ייבחר במכרז פנימי. כמו כן, בניגוד להחלטות קודמות נגרע מקומו של נציג מנציבות שירות המדינה בוועדה לבחינת המועמדים.

הביקורת העלתה כי הוועד הפועל של מד"א קבע בדרישות תפקיד המנכ"ל כישורים נמוכים מאלו הקבועים בחוק החברות הממשלתיות ואפשר להמיר תואר אקדמאי בשמונה שנות ניסיון בתפקיד ניהולי. כמו כן, בעוד שבמכרז הקודם נדרשה "ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין", קבע הוועד הפועל שיש לדרוש רק "ידיעת שפה זרה, ידע באנגלית יתרון".

סעיף 24(ב)(3) לתקנון קובע: "בכל מקרה שיש נגיעה, ישירה או עקיפה, של חבר הוועד הפועל בנושא או בעסקה אשר האגודה עוסקת בהם או צד להם - יודיע על כך אותו חבר בכתב ליושב ראש הוועד הפועל, ואם עלו הנושא או העסקה לדיון בועד הפועל או בועדה מועדותיו - יודיע אותו חבר בפתיחת הדיון על הנגיעה שיש לו בנושא, והוא לא ישתתף בדיון ובהצבעה באותו ענין; 'נגיעה' - לרבות אינטרס ישיר או עקיף, בין כלכלי ובין אישי".

הביקורת העלתה, כי מר בין היה משתתף פעיל בדיון אשר בו נתקבלו החלטות הנוגעות להגדרת דרישות המשרה ולהליך הבחירה של המנכ"ל. מר בין הצביע בעד קיום מכרז פנימי והשתתף בקביעת הרכב ועדת המכרזים אשר לפני חבריה התייצב ימים ספורים לאחר מכן. מר בין לא הצהיר כמתחייב מתקנון מד"א על היותו בניגוד עניינים. הוא היה מודע לכך שבדרך פעולתו הוא מעורב בהתוויית הדרך למינויו שלו כמנכ"ל.

יש להדגיש כי השתתפות המנכ"ל הנבחר באופן פעיל בדיון הוועד הפועל שבו הוחלט על עריכת מכרז פנימי, על הרכב ועדת המכרזים ועל קביעת הכישורים הנדרשים לתפקיד המורה ופסולה.

חוק החברות הממשלתיות קובע בסעיף 18(ג) שאם "מצאה הוועדה לבדיקת מינויים כי למועמד לכהונת דירקטור, יושב ראש דירקטוריון או מנהל כללי בחברה ממשלתית, יש זיקה אישית, עיסקית או פוליטית לשר משרי הממשלה, לא תמליץ על מועמדותו זולת אם מצאה כי יש לו כישורים מיוחדים בתחומי פעולתה של החברה, או שקיימים לגביו שיקולים של כשירות מיוחדת אחרת בנוסף לתנאי הכשירות הנדרשים לפי חוק זה לאותה כהונה." יש לציין, כי מר בין היה חבר מרכז הליכוד בעת שהגיש את מועמדותו לתפקיד מנכ"ל מד"א.

מהאמור לעיל מצטיירת תמונת מצב עגומה: שינוי התקנון בידי המועצה שאישר שר הבריאות, נועד לכאורה לעקוף את הוראות חוק החברות הממשלתיות ואת המלצות מבקר המדינה בכל הקשור למינוי מנכ"ל למד"א. המהלך המשלים לתיקון התקנון - שינוי החלטות הוועד הפועל בנוגע להליך בחירת המנכ"ל - סלל את הדרך לבחירתו של מר בין לתפקיד, אף שפעל תוך ניגוד עניינים ואף כי העובדה שהיה חסר השכלה מספקת ובעל זיקה פוליטית לא עמדה לבחינה של הוועדה לבדיקת מינויים.

מבקר המדינה סבור כי בשל תפקידיה המיוחדים והבלעדיים של אגודת מד"א דרוש לה מנהל שיש לו כישורים שיאפשרו לו לבצע את המוטל עליו ואת המצופה ממנו על פי החוק; יש להביא את מועמדותו לאישור הוועדה לבדיקת מינויים. טובת הציבור וטובת מד"א מחייבות קיום מכרז פומבי לבחירת מנכ"ל לאגודה, כפי שהיה נהוג בעבר. מכרז פומבי יאפשר לבחור את המועמד בעל הכישורים המתאימים ביותר לתפקיד.